

ЛУКАШИНА АНАСТАСІЯ,
студентка 4 курсу факультету
менеджменту і бізнесу ВП «МФ
КНУКіМ»

Науковий керівник: Сидоренко А. І.,
к. п. н., доцент

ОБРАЗ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У радянський період читання було символічною цінністю самого високого рангу, оскільки художня література містила квінтесенцію історичної, політичної та економічної думки - тобто, по суті, відбивала все інтелектуальне і духовне життя країни.

В даний час складається більш утилітарний підхід до читання. Книга перестає бути універсальним «порадником у житті» і все більше розглядається як інструмент отримання освіти, набуття професійних знань, отримання життєво важливої інформації, а у всіх інших випадках - як засіб релаксації та культурного дозвілля.

Разом з цим в ХХІ столітті відбувається перехід від багатовікової культурно-просвітницької та виховної місії бібліотек до переважно інформаційної. Це збігається з вимогами ери інформаційного суспільства, відкритим вторгненням в життя людства персональних комп'ютерів і глобальної мережі Інтернет.

Глобальні зміни у світі, реформування освіти кардинально відобразилися і на професійній свідомості бібліотекарів. Вони оволодівають навиками роботи з телекомунікаційними інструментами, швидко та адекватно реагують на зміни в інформаційних потребах користувачів, удосконалюють форми обслуговування, надають якісне інформаційне консультування, розширюють спектр бібліотечно-інформаційних послуг, вивчають нові технології, самі навчають користувачів інформаційної культури та комп'ютерної грамотності, впроваджують передовий бібліотечний досвід.

Бібліотеки перетворилися на інформаційні центри, а бібліотечні працівники в них – це інформаційні навігатори, професіонали, експерти у пошуку інформації.

Сучасна інформаційна ситуація і динамізм життя ставлять особливі вимоги до професії бібліотекаря: він має бути освітченим, начитаним, ерудованим, володіти глибокими знаннями з літератури, психології, риторики, знати іноземну мову, а головне бути толерантним до читачів та колег, любити свою справу, людей, володіти професійним тактом, нести в життя бібліотеки політику держави.

Все це становить поняття «кваліфікований спеціаліст» та сприяє створенню іміджу бібліотеки та професії бібліотекаря в суспільстві.

На законодавчому рівні закріплено визначення бібліотеки як інформаційного, культурного, освітнього закладу, головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб їх користувачів [1]. Саме тому завдання сучасного бібліотекаря, який працює в умовах інформаційного суспільства полягає в організації інформаційно-комунікаційного середовища таким чином, щоб користувачі бібліотеки отримували якнайповнішу інформацію з найменшими витратами часу. Якщо це завдання буде виконано, тоді з упевненістю можна стверджувати, що сучасні бібліотеки та бібліотекарі сприяють прогресивному розвитку науки, освіти, культури, всього суспільства в цілому і кожного громадянина окремо.

Бібліотекарі поділяють більше уваги задоволенню потреб громади, а також вважають використання інноваційних технологій обов'язковим компонентом своєї роботи. Зросла кількість «прогресивних» бібліотекарів, які кваліфіковано надають послуги на основі сучасних технологій, навчають відвідувачів спілкуватися в он-лайн, просувають власні полуги та шукають додаткові джерела фінансування. Зменшилася частка спеціалістів, котрі фокусуються на наданні відвідувачам інструкцій та довідок, а також проведенні традиційних заходів. Але не змінилася кількість прибічників усталених форм діяльності щодо збереження книжок, приміщень і збільшення документних фондів та книговидачі.

Сьогодні користувачі бібліотеки можуть здійснювати пошук інформації, використовувати як традиційно двідково-бібліографічний апарат, так і електронний каталог, користуватися інформаційними ресурсами, робити пошуки у віддалених базах даних через Інтернет. Електронна бібліотека сприяє підвищенню рівня навчального процесу, інформаційно підтримує навчальний процес і навчальну роботу в університеті.

Створення іміджу сучасної бібліотеки являє собою процес двосторонньої взаємодії «бібліотекар - користувач». Змінюється читач – змінюємося і ми. Застосування сучасних інформаційних технологій змінило стандарти бібліотечної роботи взагалі і довідково-бібліотечне обслуговування читачів зокрема. Змінилась стратегія пошуку інформації, значно розширився доступ до інформаційних джерел.

Впровадження інноваційних технологій змінило стереотип сучасного бібліотекаря та бібліотеки. Співробітник бібліотеки інформаційного суспільства готовий до нових процесів, пов'язаний з науковими підходами до аналітико-синтетичного опрацювання документів на традиційних та електронних носіях, їх збереження та використання. В бібліотечну лексику ввійшли нові терміни: «менеджмент», «маркетинг», «паблік рилейшнз».

Хочу зазначити, що в сьогоденних реаліях життя українського суспільства професія бібліотекаря потребує більш ретельного наукового

вивчення – з метою прогнозування її майбутнього, привернення до неї уваги влади її суспільства.

Враховуючи все вище сказане стає абсолютно незрозуміло, чому так непопулярна сьогодні наша професія? Та як підняти її престиж?

Важливим для підняття престижу бібліотеки є участь у різноманітних конкурсах. Будь-який конкурсний захід – це форма підвищення кваліфікації, обмін досвідом, рекламна компанія. Це акумуляція творчого потенціалу бібліотеки, вміння подати свою бібліотеку, позиціонуючи при цьому себе.

Позитивно впливають на імідж бібліотеки виступи працівників на семінарах та науково-практичних конференціях.

Широко використовується форма паблік рилейшнз – реклама бібліотеки через маркетинг особи, тобто через найбільш кваліфікованих працівників. Враховуючи, що рейтинг організації зростає разом з рейтингом її спеціалістів, бібліотека надає можливість працівникам проявляти свої здібності в якості консультантів, доповідачів, експертів.

Над створенням позитивного іміджу, підвищенням свого статусу, престижу своєї бібліотеки активно залучають PR-технології. Розумно складені та вміло реалізовані програми паблік рилейшнз здатні змінити громадську думку. У вирішенні завдань перетворення бібліотеки на престижну установу значну роль відіграє використання PR-технологій та реклама. Паблік рилейшнз – наука і мистецтво зв'язків, налагодження контактів і підтримання добрих стосунків з громадкістю. Робота над іміджем входить до основ PR. Це пов'язано з тим, що і імідж є найбільш ефективним способом проникнення у масову свідомість. Стратегічне покликання паблік рилейшнз – формування довіри, на основі якої формується добре ставлення до організації як соціального інституту [2].

Сьогодні однією із найбільш гострих і болючих проблем, пов'язаних з іміджем, є проблема можливої трансформації бібліотечної професії в XXI столітті. Бурхливий розвиток процесів інформатизації не стільки поліпшив становище бібліотек, скільки загострив багато питань і породив нові стереотипи. Ситуацію ускладнює відсутність єдиного образу бібліотеки (найчастіше згадуються дві концепції: бібліотека-сховище і бібліотека-інформаційний центр). Інформаційні центри - це спроба пошуку нового іміджу і більш високого соціального статусу. Саме через такі нюанси виникає загроза трансформації і перейменування бібліотечної професії. Становище покращиться лише тоді, коли кожен бібліотекар повірить в себе і буде знати собі ціну. Тому сучасним девізом кожного фахівця мають стати слова "Імідж перш за все!" Бібліотека - важлива частина інфраструктури держави, і абсолютно правильно, що вона змінюється разом з суспільством. Внаслідок суспільних перетворень змінюються її соціальні функції. Саме тому зміст і якість роботи наших бібліотек, їх доступність, наповнення, відповідність потребам кожної конкретної людини вирішальним чином визначають стан інтелектуального розвитку сучасної Європейської країни.

Робота над іміджем не обов'язково дає миттєві результати, однак демонструє, що бібліотека думає про своє майбутнє. Потрібно переламати створений у суспільстві негативний стереотип у відношенні до професії бібліотекаря. Тільки тоді зміниться і оцінка суспільством праці бібліотекаря. Тільки ми, бібліотекарі, зможемо довести суспільству свою цінність, унікальність, незалежність. Але для цього ми самі повинні працювати по-іншому, навчатися поважати себе. Прийдеться багато працювати, спокійно сприймати нові реалії, постійні зміни та спокійно сприймати нові реалії, постійні зміни та спокійно сприймати нові реалії, постійні зміни та перебудови. Дуже неспокійним буде життя бібліотекаря у XXI ст.[4].

Список використаних джерел

1. Про бібліотеку і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 №32/95-ВР [Електронний ресурс]: сайт Верховної Ради України: офіційний веб-портал . – К., 1995 . – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> . – Назва з екрана.
2. Почепцов, Г. Г. Паблік рилейшнз [Текст] : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов. – К. : Знання, 2006. – 327 с.
3. Сукиасян, Э. Р. Библиотечная профессия. Кадры. Непрерывное образование [Текст] : сб. ст. и докл. / Э. Р. Сукиасян. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 448 с.
4. Сукиасян, Э. Р. О профессии и профессионализме библиотекаря [Текст] / Э. Р. Сукиасян // Шкільна бібліотека. – 2007. – № 2. – С. 23–26.